

บทบรรณาธิการ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน 2558 ฉบับนี้ ประกอบด้วยหลากหลายบทความที่ตอบโจทย์ประเด็นการบริหารจัดการภาครัฐไทยภายใต้สถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งหลายฝ่ายต่างหันมาให้ความสำคัญต่อหลักธรรมาภิบาล หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวมทั้งแนวคิดการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันว่า ผู้นำและผู้บริหารภาครัฐในแต่ละระดับจะสามารถประยุกต์ใช้หลักการ แนวคิด และเทคนิคเหล่านี้ในการขับเคลื่อนการบริหารและการพัฒนาภาครัฐให้มีความต่อเนื่อง มีความยืดหยุ่น ตอบสนองต่อสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเท่าทันหรือไม่ สาระสำคัญของบทความจากการวิจัยต่างๆ ที่คัดเลือกมานำเสนอในฉบับนี้ จึงเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งเป็นแนวทางที่กำหนดหลักสำคัญของการปฏิบัติราชการ อาทิ ต้องเป็นไปตามหลักการบริหารภาครัฐแนวใหม่ เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพความคุ้มค่า มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ รวมทั้งบทความที่มีสาระในประเด็นที่มีความน่าสนใจในปัจจุบันคือ ด้านความมั่นคง

เริ่มด้วยบทความแรก เป็นการนำเสนอบทความจากงานวิจัยที่มีเนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาข้อเท็จจริงสภาพปัญหาอุปสรรค ผลดีและข้อจำกัดในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในหัวข้อเรื่อง **แนวทางการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน: มุมมองเชิงการมีส่วนร่วมของประชาชนและการบริหาร** โดยคณะผู้วิจัยได้แก่ **อัชกรณ วังศรีประดิษฐ์ จินดาลักษณ์ วัฒนสินธุ์ และ สุนทรชัย ขอบยศ** จากผลการศึกษาพบว่า การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านจากกรณีศึกษาดังกล่าวยังไม่ถูกต้องตามหลักการ และเป็นเรื่องยากหากจะหารูปแบบที่ดีที่สุดในการประเมินได้

บทความที่สอง เป็นการนำเสนอในประเด็นเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีเนื้อหาต่อเนื่องจากบทความในวารสารรัฐประศาสนศาสตร์ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคม 2557 ที่ได้เริ่มต้นวิเคราะห์ถึงปัญหาอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนผ่านบทความจากการวิจัยเรื่อง **“ปัญหาอุปสรรคการเข้ามามีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”** ซึ่งในฉบับนี้ คณะผู้วิจัยจะนำเสนอสาระในประเด็นต่อเนื่องกัน โดย **กตัญญู แก้วหานาม จริญญา ชาตะสุวจานานนท์ และพิมพ์ลิขิต แก้วหานาม** ร่วมเสนอบทความจากการวิจัยในหัวข้อ **“พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของเทศบาลเมืองในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”** ซึ่งพบว่า เทศบาลเมืองจะมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของภาพหลักในการจัดเวทีประชาคม ตามกระบวนการและช่องทางต่างๆ ตามกฎหมายเท่านั้น

บทความที่สาม เป็นบทความสะท้อนถึงความพยายามที่จะสร้างหลักเกณฑ์การประเมินหน่วยงานภาครัฐระดับท้องถิ่น ซึ่งผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ เหล่านี้ ย่อมกระทบโดยตรงต่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน จึงเป็นอีกหนึ่งบทความจากงานวิจัยที่น่าสนใจเรื่อง **เกณฑ์การประเมินหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในมุมมองของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** นำเสนอโดย **สุพัตรา อัครสุชี** ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยและนำเสนอหลักเกณฑ์การประเมินบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักสำนึกรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า หลักละ 3 เกณฑ์ รวม 18 หลักเกณฑ์ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือประเมินผลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งในอนาคตจะเป็นองค์การบริหารที่มีบทบาทมากขึ้นในภาครัฐไทย

บทความที่สี่ นำเสนอบทความจากการวิจัยเพื่อรองรับสถานการณ์ปัจจุบัน เมื่อประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภาครัฐจำเป็นต้องรับมือกับประเด็นความมั่นคง การพัฒนาเศรษฐกิจ หลักนิติธรรมของประเทศ รวมทั้งความเสี่ยง และความเปราะบางในเรื่องเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวที่อาจเกิดขึ้น จากการศึกษาเรื่อง **ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการย้ายถิ่นอย่างไม่ปกติของแรงงานพม่าที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย** ดำเนินการศึกษาโดย **ชื่นชม ทองเย็น** สามารถสรุปได้ว่า นอกจากปัจจัยต่างๆ ตามทฤษฎีแล้ว ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการย้ายถิ่นอย่างไม่ปกติยังมีปัจจัยด้านอื่นๆ ได้แก่ การป้องปรามพฤติกรรมกรรมการละเมิดกฎหมาย บรรทัดฐานทางสังคม ทัศนคติส่วนบุคคล และนโยบายของรัฐบาล เป็นต้น

บทความสุดท้าย เป็นบทความจากงานวิจัย ซึ่งเป็นกรณีศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลภายในองค์การมหาชนตามแนวทางการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ซึ่งองค์การมหาชนเป็นองค์การที่มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐอีกรูปแบบหนึ่งในประเทศไทย จึงเป็นโอกาสอันดีที่จะได้เรียนรู้ผ่านบทความเรื่อง **การจัดการภาครัฐแนวใหม่จากมิติด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล: กรณีศึกษาของประเทศไทย** โดย **มาลินวิษา ศักติยากร** และ **โสภชัย วรวิวัฒน์** ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ผู้ที่ปฏิบัติงานในองค์การมหาชนส่วนใหญ่ จะมีทัศนคติเชิงบวกต่อการปฏิรูปองค์การไปสู่การจัดการภาครัฐแนวใหม่ แต่ทว่า การกระจายอำนาจให้กับองค์การมหาชนในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติด้านทรัพยากรบุคคลและนโยบายภายใน การขาดความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายทรัพยากรบุคคลกับภาพรวมกลยุทธ์องค์การ และ แนวโน้มการกลับคืนสู่การบริหารจัดการเชิงรัฐนับเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้วางนโยบายและองค์การมหาชน จะต้องนำมาพิจารณาแก้ไขเพื่อนำพาให้การปฏิรูปองค์การเป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการภาครัฐแนวใหม่

สาระของทั้งห้าบทความที่กล่าวมานี้ สะท้อนถึงมุมมองความสนใจของนักรัฐประศาสนศาสตร์ไทยที่มีความหวังใยต่อการบริหารจัดการภาครัฐทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งองค์การมหาชน สะท้อนแง่มุมท้าทายต่อการบริหารจัดการทั้งในระดับบุคคลและองค์การ สะท้อนโจทย์การบริหารจัดการเกี่ยวกับประเด็นความมั่นคงทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศได้อย่างน่าสนใจอย่างยิ่ง

ส่งท้ายด้วยบทความปริทัศน์โดย สมชาย ปัญญาเจริญ จะเป็นผู้แนะนำหนังสือเรื่อง *Handbook of Public Administration (Third Edition)* ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 3 ค.ศ.2015 โดยมี James L. Perry และ Robert K. Christensen เป็นบรรณาธิการ ซึ่งมีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นถึงการปฏิวัติของรัฐประศาสนศาสตร์ โดยการเคลื่อนตัวจากการปกครองไปสู่การบริหารจัดการ การนำเสนอของหนังสือเล่มนี้แบ่งเป็น 7 ส่วน ได้แก่ การปกครองเพื่อปฏิบัติการร่วมกัน การสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการตรวจสอบ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือของการปฏิบัติร่วมกัน การจัดการเพื่อผลการปฏิบัติงานภาครัฐ การพัฒนาระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ การทำให้ทักษะของนักบริหารสาธารณะมีความชัดเจนยิ่งขึ้น และการปฏิบัติการบริหารสาธารณะอย่างมืออาชีพ โดยภาพรวมแล้วเนื้อหาต่างๆ ของหนังสือสามารถสะท้อนถึงพัฒนาการล่าสุดขององค์ความรู้และการบริหารจัดการในทางรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งมีคุณค่าเพื่อให้นักรัฐประศาสนศาสตร์ไทยสามารถประเมินได้ว่า ขณะนี้ในประเทศไทยเรายืนอยู่ ณ จุดใดในเวทีของการบริหารงานภาครัฐระดับโลก โดยการเปรียบเทียบจากตัวอย่างของแนวทางในการปฏิบัติอย่างกว้างขวาง

ท้ายนี้ ดิฉันขอขอบคุณผู้วิจัยและคณะทำงานทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้การจัดทำวารสารครั้งนี้สำเร็จด้วยดี และหวังว่าท่านผู้อ่านจะได้รับสาระ ความรู้ อันเป็นประโยชน์ในการต่อยอดองค์ความรู้ต่อไป

สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์
บรรณาธิการ